

## SPIS TREŚCI

|                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------|----|
| OD AUTORÓW. . . . .                                                     | 17 |
| ❖ ROZDZIAŁ 1                                                            |    |
| OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRAWA KONSTYTUCYJNEGO . . . . .                  | 19 |
| 1.1. Wyjaśnienia wstępne . . . . .                                      | 19 |
| 1.2. Prawo konstytucyjne w systemie prawa. . . . .                      | 22 |
| 1.3. Źródła prawa . . . . .                                             | 25 |
| 1.3.1. Podstawowe założenia konstytucyjnego systemu źródeł prawa. . .   | 25 |
| 1.3.2. Prawo obowiązujące powszechnie . . . . .                         | 29 |
| 1.3.3. Charakterystyka najważniejszych aktów powszechnie obowiązujących | 31 |
| 1.3.4. Akty prawa wewnętrznego . . . . .                                | 40 |
| 1.3.5. Ogłaszanie aktów normatywnych. . . . .                           | 45 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                  | 49 |
| ❖ ROZDZIAŁ 2                                                            |    |
| PROPEDEUTYKA WIEDZY O KONSTYTUCJI . . . . .                             | 51 |
| 2.1. Wyjaśnienia wstępne . . . . .                                      | 51 |
| 2.2. Zagadnienia proceduralne . . . . .                                 | 53 |
| 2.2.1. Ustanowienie i zmiana konstytucji . . . . .                      | 53 |
| 2.2.2. Obowiązki, stosowanie i przestrzeganie konstytucji . . . . .     | 54 |
| 2.3. Zagadnienia regulacyjne . . . . .                                  | 57 |

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.3.1. Struktura konstytucji. . . . .                                      | 57  |
| 2.3.2. Treść konstytucji. . . . .                                          | 61  |
| 2.3.3. Funkcje konstytucji . . . . .                                       | 63  |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                     | 64  |
| ❖ ROZDZIAŁ 3                                                               |     |
| SYSTEM ORGANÓW PAŃSTWOWYCH . . . . .                                       | 65  |
| 3.1. Wyjaśnienia wstępne . . . . .                                         | 65  |
| 3.2. Zasady kreujące system organów państwowych . . . . .                  | 67  |
| 3.2.1. Zasada podziału władz . . . . .                                     | 67  |
| 3.2.2. Zasada jedności władzy państwowej . . . . .                         | 69  |
| 3.3. System organów państwowych według wybranych koncepcji modelowych      | 70  |
| 3.3.1. Model parlamentarno-gabinetowy . . . . .                            | 70  |
| 3.3.2. Model prezydencki . . . . .                                         | 72  |
| 3.3.3. Model parlamentarno-komitetowy . . . . .                            | 74  |
| 3.3.4. Modele mieszane . . . . .                                           | 76  |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                     | 79  |
| ❖ ROZDZIAŁ 4                                                               |     |
| WYBRANE ZASADY USTROJU RZECZYPOSPOLITEJ . . . . .                          | 80  |
| 4.1. Pojęcie zasad ustrojowych . . . . .                                   | 80  |
| 4.2. Zasada suwerenności Narodu . . . . .                                  | 81  |
| 4.3. Zasada niepodległości i suwerenności RP. . . . .                      | 86  |
| 4.4. Zasada republikańskiej formy państwa . . . . .                        | 89  |
| 4.5. Zasada demokratycznego państwa prawa . . . . .                        | 90  |
| 4.6. Zasada reprezentacji politycznej . . . . .                            | 95  |
| 4.7. Zasada podziału władzy i równoważenia się władz. . . . .              | 97  |
| 4.8. Zasada pluralizmu politycznego . . . . .                              | 99  |
| 4.9. Zasada społecznej gospodarki rynkowej. . . . .                        | 101 |
| 4.10. Zasada pomocniczości . . . . .                                       | 106 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                     | 108 |
| ❖ ROZDZIAŁ 5                                                               |     |
| KONSTYTUCYJNOPRAWNY WYMIAR CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ. . . . . | 110 |
| 5.1. Uwagi wstępne . . . . .                                               | 110 |
| 5.2. Droga Polski do Unii Europejskiej . . . . .                           | 111 |

|                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.3. Konstytucja RP a przystąpienie Polski do organizacji międzynarodowej .                                                   | 113 |
| 5.4. Postanowienia Konstytucji RP odnoszące się do relacji między prawem krajowym a prawem unijnym i międzynarodowym. . . . . | 119 |
| 5.5. Relacje między prawem Unii Europejskiej a prawem polskim – najważniejsze zagadnienia praktyczne. . . . .                 | 120 |
| 5.6. Kwestia suwerenności państw członkowskich Unii Europejskiej . . . . .                                                    | 128 |
| 5.7. Rola orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądów krajowych w stosowaniu prawa unijnego . . . . . | 133 |
| 5.8. Polska a organy Unii Europejskiej. . . . .                                                                               | 134 |
| 5.9. Uwagi końcowe. . . . .                                                                                                   | 137 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                                        | 137 |

## ❖ ROZDZIAŁ 6

## WOLNOŚCI, PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁOWIEKA I OBYWATELA . . . . . 141

|                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6.1. Racjonalizacja konstytucyjnej regulacji praw jednostki . . . . .                          | 141 |
| 6.1.1. Zagadnienia podstawowe . . . . .                                                        | 141 |
| 6.1.2. Ogólna charakterystyka nowej polskiej regulacji konstytucyjnej praw jednostki . . . . . | 148 |
| 6.2. Kwestie terminologiczne . . . . .                                                         | 150 |
| 6.2.1. Pojęcia „prawo”, „wolność”, „obowiązek”. . . . .                                        | 150 |
| 6.2.2. „Prawa człowieka” oraz „prawa obywatela”. . . . .                                       | 155 |
| 6.3. Katalog konstytucyjnych wolności i praw jednostki . . . . .                               | 159 |
| 6.3.1. Zasada równości oraz zakaz dyskryminacji . . . . .                                      | 159 |
| 6.3.2. Wolności i prawa osobiste . . . . .                                                     | 163 |
| 6.4. Wolności i prawa polityczne . . . . .                                                     | 175 |
| 6.5. Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne . . . . .                             | 179 |
| 6.6. Obowiązki jednostki . . . . .                                                             | 184 |
| 6.7. Środki ochrony wolności i praw jednostki . . . . .                                        | 186 |
| 6.8. Wolności i prawa jednostki w sytuacjach nadzwyczajnych . . . . .                          | 189 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                         | 192 |

## ❖ ROZDZIAŁ 7

## PRAWO WYBORCZE DO SEJMU I SENATU RP ORAZ STATUS PRAWNY POSŁÓW I SENATORÓW 194

|                                                |     |
|------------------------------------------------|-----|
| 7.1. Prawo wyborcze do Sejmu i Senatu. . . . . | 194 |
|------------------------------------------------|-----|



|                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7.1.1. Uwagi wprowadzające. . . . .                                                                                           | 194 |
| 7.1.2. Uwagi na temat rozwiązań przyjętych w Kodeksie wyborczym<br>z dnia 5 stycznia 2011 r. (Dz.U. Nr 21, poz. 112). . . . . | 196 |
| 7.1.3. Zasady prawa wyborczego . . . . .                                                                                      | 199 |
| 7.1.4. Organizacja wyborów . . . . .                                                                                          | 206 |
| 7.1.5. Zgłaszanie kandydatów na posłów i senatorów . . . . .                                                                  | 209 |
| 7.1.6. Kampania wyborcza i jej finansowanie. . . . .                                                                          | 211 |
| 7.1.7. Głosowanie i ustalanie wyników wyborów . . . . .                                                                       | 213 |
| 7.1.8. Weryfikacja ważności wyborów . . . . .                                                                                 | 214 |
| 7.1.9. Wygaśnięcie mandatu i uzupełnienie składu Sejmu i Senatu.. . . .                                                       | 216 |
| 7.2. Status prawny posłów i senatorów. . . . .                                                                                | 216 |
| 7.2.1. Mandat przedstawicielski . . . . .                                                                                     | 216 |
| 7.2.2. Gwarancje niezależności posła i senatora . . . . .                                                                     | 218 |
| 7.2.3. Immunitet parlamentarny . . . . .                                                                                      | 221 |
| 7.2.4. Prawa i obowiązki posłów i senatorów. . . . .                                                                          | 223 |
| 7.2.5. Warunki wygaśnięcia mandatu posła i senatora . . . . .                                                                 | 225 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                                        | 226 |
| ❖ ROZDZIAŁ 8                                                                                                                  |     |
| REFERENDUM I OBYWATELSKA INICJATYWA USTAWODAWCZA. . . . .                                                                     | 228 |
| 8.1. Uwagi wprowadzające . . . . .                                                                                            | 228 |
| 8.2. Referendum ogólnokrajowe . . . . .                                                                                       | 239 |
| 8.3. Referendum lokalne . . . . .                                                                                             | 251 |
| 8.4. Obywatelska inicjatywa ustawodawcza . . . . .                                                                            | 259 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                                        | 265 |
| ❖ ROZDZIAŁ 9                                                                                                                  |     |
| SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ . . . . .                                                                                      | 267 |
| 9.1. Pozycja prawno-ustrojowa Sejmu RP . . . . .                                                                              | 267 |
| 9.2. Zakres kompetencji Sejmu . . . . .                                                                                       | 278 |
| 9.3. Kompetencje ustawodawcze Sejmu . . . . .                                                                                 | 287 |
| 9.4. Organizacja i tryb funkcjonowania Sejmu . . . . .                                                                        | 303 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                                        | 318 |
| ❖ ROZDZIAŁ 10                                                                                                                 |     |
| SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. . . . .                                                                                      | 321 |
| 10.1. Uwagi wstępne . . . . .                                                                                                 | 321 |
| 10.2. Pozycja prawno-ustrojowa Senatu RP. . . . .                                                                             | 322 |

|                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10.3. Zakres kompetencji Senatu . . . . .                                                                             | 325 |
| 10.4. Organizacja i tryb pracy Senatu . . . . .                                                                       | 329 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                                | 342 |
| ❖ ROZDZIAŁ 11                                                                                                         |     |
| ZGROMADZENIE NARODOWE . . . . .                                                                                       | 344 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                                | 349 |
| ❖ ROZDZIAŁ 12                                                                                                         |     |
| PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ . . . . .                                                                         | 350 |
| 12.1. Uwagi wstępne . . . . .                                                                                         | 350 |
| 12.2. Pozycja Prezydenta w systemie ustrojowym RP oraz zagadnienie jego odpowiedzialności . . . . .                   | 352 |
| 12.3. Zasady i tryb wyboru Prezydenta RP . . . . .                                                                    | 360 |
| 12.3.1. Uwagi wprowadzające . . . . .                                                                                 | 360 |
| 12.3.2. Organizacja, przebieg wyborów i ich weryfikacja . . . . .                                                     | 361 |
| 12.3.3. Zgłaszanie kandydatów i warunki wyboru . . . . .                                                              | 362 |
| 12.3.4. Kadencja, objęcie urzędu i wygaśnięcie mandatu Prezydenta . . .                                               | 364 |
| 12.3.5. Zasada <i>incompatibilitas</i> . . . . .                                                                      | 365 |
| 12.4. Kompetencje Prezydenta RP . . . . .                                                                             | 367 |
| 12.4.1. Uprawnienia Prezydenta RP w stosunkach z Sejmem i Senatem .                                                   | 367 |
| 12.4.2. Uprawnienia Prezydenta RP wobec Rady Ministrów . . . . .                                                      | 376 |
| 12.4.3. Relacje Prezydenta RP z władzą sądowniczą . . . . .                                                           | 381 |
| 12.4.4. Akty urzędowe Prezydenta RP . . . . .                                                                         | 383 |
| 12.4.5. Pozostałe uprawnienia Prezydenta . . . . .                                                                    | 389 |
| 12.4.5.1. Uprawnienia w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa Państwa . . . . .                                      | 389 |
| 12.4.5.2. Uprawnienia w dziedzinie bezpieczeństwa Państwa . .                                                         | 391 |
| 12.4.5.3. Uprawnienia Prezydenta RP w dziedzinie spraw zagranicznych Państwa . . . . .                                | 395 |
| 12.4.5.4. Niektóre inne uprawnienia Prezydenta RP wynikające z nowej Konstytucji oraz nie wynikające z niej . . . . . | 399 |
| 12.5. Aparat pomocniczy Prezydenta RP . . . . .                                                                       | 400 |
| 12.6. Wynagrodzenie Prezydenta RP i uposażenie byłego Prezydenta RP . . .                                             | 401 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                                | 404 |





|                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 15.1.2.1. Skład . . . . .                                                                                     | 492 |
| 15.1.2.2. Organy TK. . . . .                                                                                  | 495 |
| 15.1.2.2.1. Zgromadzenie Ogólne . . . . .                                                                     | 495 |
| 15.1.2.2.2. Prezes . . . . .                                                                                  | 496 |
| 15.1.3. Kompetencje TK . . . . .                                                                              | 497 |
| 15.1.3.1. Kontrola konstytucyjności aktów normatywnych . . . . .                                              | 497 |
| 15.1.3.1.1. Kontrola konstytucyjności a kontrola legalności prawa . . . . .                                   | 498 |
| 15.1.3.1.2. Przedmiot a wzorzec kontroli . . . . .                                                            | 498 |
| 15.1.3.1.3. Zakres kognicji TK. . . . .                                                                       | 498 |
| 15.1.3.1.4. Definicja aktu normatywnego w orzecznictwie TK . . . . .                                          | 499 |
| 15.1.3.1.5. Kontrola abstrakcyjna i kontrola konkretna . . . . .                                              | 500 |
| 15.1.3.1.6. Pytanie prawne . . . . .                                                                          | 502 |
| 15.1.3.1.7. Skarga konstytucyjna . . . . .                                                                    | 503 |
| 15.1.3.1.8. Kontrola następcza a kontrola prewencyjna . . . . .                                               | 508 |
| 15.1.3.1.9. Kryteria kontroli legalności prawa . . . . .                                                      | 508 |
| 15.1.3.1.10. Postępowanie przed TK w sprawach kontroli legalności prawa . . . . .                             | 509 |
| 15.1.3.2. Inne kompetencje Trybunału Konstytucyjnego . . . . .                                                | 523 |
| 15.1.3.2.1. Badanie zgodności z Konstytucją celów i działalności partii politycznych . . . . .                | 523 |
| 15.1.3.2.2. Rozstrzyganie sporów kompetencyjnych . . . . .                                                    | 526 |
| 15.1.3.2.3. Orzekanie o czasowym zastępstwie Prezydenta przez Marszałka Sejmu albo Marszałka Senatu . . . . . | 529 |
| 15.2. Trybunał Stanu . . . . .                                                                                | 530 |
| 15.2.1. Pozycja ustrojowa Trybunału Stanu. . . . .                                                            | 530 |
| 15.2.2. Skład i organizacja Trybunału Stanu . . . . .                                                         | 530 |
| 15.2.3. Odpowiedzialność konstytucyjna . . . . .                                                              | 534 |
| 15.2.3.1. Delikt konstytucyjny . . . . .                                                                      | 536 |
| 15.2.3.2. Zakres podmiotowy odpowiedzialności konstytucyjnej (art. 198 Konstytucji RP) . . . . .              | 537 |
| 15.2.4. Odpowiedzialność Prezydenta RP (art. 145 Konstytucji RP) . . . . .                                    | 537 |
| 15.2.5. Odpowiedzialność członków Rady Ministrów (art. 156 Konstytucji RP) . . . . .                          | 540 |
| 15.2.6. Odpowiedzialność pozostałych osób . . . . .                                                           | 542 |

|                                                                                                          |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 15.2.7. Odpowiedzialność posłów i senatorów (art. 107 Konstytucji RP)                                    | 542        |
| 15.2.8. Postępowanie w sprawie odpowiedzialności konstytucyjnej . . .                                    | 544        |
| Wykaz ważniejszej literatury 15.1 . . . . .                                                              | 550        |
| Wykaz ważniejszej literatury 15.2 . . . . .                                                              | 552        |
| ❖ ROZDZIAŁ 16                                                                                            |            |
| <b>SAMORZĄD TERYTORIALNY . . . . .</b>                                                                   | <b>554</b> |
| 16.1. Pojęcie samorządu . . . . .                                                                        | 554        |
| 16.2. Samorząd terytorialny . . . . .                                                                    | 555        |
| 16.3. Organy poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego . . . . .                                 | 561        |
| 16.3.1. Samorząd gminny . . . . .                                                                        | 561        |
| 16.3.2. Samorząd powiatowy . . . . .                                                                     | 568        |
| 16.3.3. Samorząd województwa . . . . .                                                                   | 573        |
| 16.4. Podstawowe założenia prawa wyborczego do rad gmin, rad powiatów<br>i sejmików województw . . . . . | 579        |
| 16.5. Referendum lokalne . . . . .                                                                       | 585        |
| 16.6. Zrzeszenia jednostek samorządu terytorialnego . . . . .                                            | 587        |
| 16.7. Nadzór nad samorządem terytorialnym . . . . .                                                      | 590        |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                   | 597        |
| ❖ ROZDZIAŁ 17                                                                                            |            |
| <b>NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI . . . . .</b>                                                                 | <b>599</b> |
| 17.1. NIK w systematyce Konstytucji z 1997 r. . . . .                                                    | 599        |
| 17.2. Pozycja prawno-ustrojowa NIK . . . . .                                                             | 599        |
| 17.2.1. NIK jako naczelny organ kontroli państwowej . . . . .                                            | 600        |
| 17.2.1.1. Organ naczelny . . . . .                                                                       | 600        |
| 17.2.1.2. Organ kontroli państwowej . . . . .                                                            | 601        |
| 17.2.1.3. Kontrola a nadzór . . . . .                                                                    | 601        |
| 17.2.1.4. Kontrola państwowa . . . . .                                                                   | 601        |
| 17.2.1.5. Kryteria podziałów kontroli . . . . .                                                          | 602        |
| 17.2.2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy kontroli NIK . . . . .                                          | 603        |
| 17.2.2.1. Regulacja konstytucyjna . . . . .                                                              | 603        |
| 17.2.2.2. Regulacja ustawowa. . . . .                                                                    | 604        |
| 17.2.3. Zasada podległości NIK Sejmowi . . . . .                                                         | 606        |
| 17.2.3.1. Ujęcie historyczne . . . . .                                                                   | 606        |
| 17.2.3.2. Obowiązująca regulacja – ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. .                                    | 607        |



|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 17.2.4. Zasada kolegalności . . . . .                                                    | 608 |
| 17.2.4.1. Prezes NIK . . . . .                                                           | 608 |
| 17.2.4.2. Kolegium NIK . . . . .                                                         | 610 |
| 17.2.5. Organizacja wewnętrzna NIK . . . . .                                             | 612 |
| 17.2.5.1 Jednostki organizacyjne NIK . . . . .                                           | 612 |
| 17.2.5.1.1. Departamenty . . . . .                                                       | 612 |
| 17.2.5.1.2. Delegatury . . . . .                                                         | 613 |
| 17.2.5.1.3. Biura . . . . .                                                              | 613 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                   | 613 |
| ❖ ROZDZIAŁ 18                                                                            |     |
| RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH I RZECZNIK PRAW DZIECKA . . . . .                            | 615 |
| 18.1. Uwagi wstępne . . . . .                                                            | 615 |
| 18.2. Pozycja ustrojowa Rzecznika Praw Obywatelskich. . . . .                            | 619 |
| 18.3. Sposób kreacji Rzecznika . . . . .                                                 | 622 |
| 18.4. Zakres zadań Rzecznika . . . . .                                                   | 624 |
| 18.5. Tryb i formy działania Rzecznika . . . . .                                         | 628 |
| 18.6. Rzecznik Praw Dziecka – ogólne wprowadzenie . . . . .                              | 633 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                   | 639 |
| ❖ ROZDZIAŁ 19                                                                            |     |
| KRAJOWA RADA RADIOFONII I TELEWIZJI . . . . .                                            | 640 |
| 19.1. Charakter prawno-ustrojowy Rady. . . . .                                           | 640 |
| 19.2. Problem opłat abonamentowych . . . . .                                             | 644 |
| 19.3. Członkowie Rady . . . . .                                                          | 645 |
| 19.4. Sprawozdanie i kwestia odpowiedzialności politycznej Rady . . . . .                | 647 |
| 19.5. Status prawny Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w orzecznictwie<br>TK . . . . . | 649 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                   | 652 |
| ❖ ROZDZIAŁ 20                                                                            |     |
| FINANSE PUBLICZNE . . . . .                                                              | 653 |
| 20.1. Skarb Państwa . . . . .                                                            | 656 |
| 20.2. Zasada władztwa daninowego . . . . .                                               | 659 |
| 20.3. Budżet państwa . . . . .                                                           | 664 |

|                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------|-----|
| 20.4. Tryb uchwalania ustawy budżetowej . . . . .                       | 672 |
| 20.5. Wykonanie i kontrola wykonania ustawy budżetowej . . . . .        | 680 |
| 20.6. Narodowy Bank Polski . . . . .                                    | 683 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                  | 692 |
| ❖ ROZDZIAŁ 21                                                           |     |
| STANY NADZWYCZAJNE . . . . .                                            | 694 |
| 21.1. Pojęcie oraz geneza instytucji stanów nadzwyczajnych . . . . .    | 694 |
| 21.1.1. Pojęcie . . . . .                                               | 694 |
| 21.1.2. Geneza . . . . .                                                | 695 |
| 21.2. Cechy charakterystyczne . . . . .                                 | 695 |
| 21.2.1. Wzmocnienie uprawnień egzekutywy . . . . .                      | 695 |
| 21.2.2. Ograniczenia praw podstawowych . . . . .                        | 696 |
| 21.3. Stany nadzwyczajne w Konstytucji z 1997 r. . . . .                | 696 |
| 21.3.1. Stan wojenny . . . . .                                          | 699 |
| 21.3.1.1. Procedura wprowadzenia . . . . .                              | 699 |
| 21.3.1.2. Przesłanki . . . . .                                          | 700 |
| 21.3.1.3. Rozporządzenia Prezydenta RP z mocą ustawy . . . . .          | 701 |
| 21.3.2. Stan wyjątkowy . . . . .                                        | 703 |
| 21.3.2.1. Procedura wprowadzenia . . . . .                              | 703 |
| 21.3.2.2. Przesłanki . . . . .                                          | 703 |
| 21.3.2.3. Maksymalny czas trwania . . . . .                             | 704 |
| 21.3.3. Stan klęski żywiołowej . . . . .                                | 704 |
| 21.3.3.1. Procedura wprowadzenia . . . . .                              | 704 |
| 21.3.3.2. Przesłanki . . . . .                                          | 704 |
| 21.3.3.3. Maksymalny czas trwania . . . . .                             | 705 |
| 21.4. Stan wojny a stany nadzwyczajne . . . . .                         | 705 |
| 21.5. Ograniczenia praw podstawowych w stanach nadzwyczajnych . . . . . | 707 |
| 21.5.1. Standard krajowy . . . . .                                      | 707 |
| 21.5.2. Standardy międzynarodowe . . . . .                              | 709 |
| 21.6. Stany nadzwyczajne a terroryzm . . . . .                          | 710 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                  | 712 |